

و قسمت دیگر که مشتمل است از تمهیدات، وزارت معارف در اجرای آن ناکریر است و قسمت آخر که مربوط بمؤسسات جدیده و مخارج دیگر که آنرا هم وزارت معارف ضروری دانسته و امیدواری بموافقت آن وزارت جلیله در تصدیق هر دو قسمت اضافی دارد و اماراجع بتقدیم بودجه تاظهر شبه محترماً زحمت افزا میکرده که بمناسبت مذاکرات سابقه در ضرورت گنجانیدن اعتبار اضافی مدرسه صنعتی دولتی انتظار میرفت که در این مورد بخصوص آخرین نظر آن وزارت جلیله ابراز گردد و بدین مناسبت در تحریر و ستون بندی و جمع ارقام تا این ساعت اقدامی نشده و لهذا مترصد است که تا روز یکشنبه بودجه وزارت معارف بنحوی که فوقاً شرح داد تقدیم شود

نمره ۱۸۳۱ - خرداد ۱۳۰۴

احصائیه

کل تعلیمات مملکت

استخراج از دفتر کل احصائیه (*)

		۱ عده مدارس
دولتی	۸۱	در تهران و حومه
ملی	۵۳	« «
خارجی	۱۰	« «
مکاتب محلی	۹۰	« «

(*) احصائیه که یکی از لوازم حتمیه مؤسسات معارفی است متأسفانه سابقاً بصورت کامل و منظمی ترتیب نشده فقط در سنه ۱۳۰۱ اداره تقبش به تنظیم و تهیه مقدمات احصائیه منظمی از کلیه مؤسسات معارفی مملکت شروع نموده و تاکنون ادامه داشته است هر چند دفتر احصائیه هنوز نواقصی دارد ولی امیدواریم که بتدریج آن نواقص مرتفع شده و اطلاعات احصائیه قطعی و صحیحی مرتب گردد.

مدارس قدیمه	۴۶	«	«
مدرسه	۲۸۰	مجموع	
دولتی	۱۷۱	در ولایات	
ملی	۱۷۶	«	
شخصی	۱۰۸	«	
خارجی	۷۷	«	
مکاتب محلی	۹۳۶	«	
مدارس قدیمه	۱۹۴	«	
مدرسه	۱۶۶۲	مجموع	

۲ عده شاگردان

اناث مجانی	۳۱۳۷	در تهران و حومه	
« غیر مجانی	۳۶۱۰	«	«
ذکور مجانی	۹۷۵۷	«	«
« غیر مجانی	۶۳۷۵	«	«
نفر	۲۲۸۷۹	مجموع	
اناث مجانی	۳۴۸۱	در ولایات	
« غیر مجانی	۷۲۵۷	«	
ذکور مجانی	۲۲۴۷۸	«	
« غیر مجانی	۳۴۹۲۴	«	
نفر	۶۸۱۴۰	مجموع	

۳ عده طلاب مدارس قدیمه

۵۶۰ نفر (طلابی که در مدارس بیتوته مینمایند)	در تهران
«	در ولایات
۴۴۱۹	

۴ عدد آموزگاران

معلمه	۴۸۳	در تهران
معلم	۱۰۷۹	«
معلمه	۷۳۹	در ولایات
معلم	۲۹۷۴	«

۵ مخارج مدارس

قران	۴۰۱۰۰۷۸٫۳	در تهران
«	۵۷۴۲۸۳۸٫۱۱	در ولایات

۶ در تمام مملکت

مدرسه	۱۹۴۲	عدد مدارس و مکاتب
نفر	۹۵۹۹۸	« شاگردان و طلاب مدارس قدیمه »
«	۵۲۷۰	« آموزگاران »

۷ نسبت عدد محصلین بتمام نفوس

نسبت عدد شاگردان تهران بجمعیت طهران	۱۱۱٫۶	نفر در هزار نفر
« « « « ولایات « ولایات	۳۳٫۸	« « « «
« « « « کل مملکت « کل مملکت	۱۰٫۶	« « « «

۸ عایدات مدارس

قران	۳۸۹۶۲۴۷٫۸	در تهران
«	۵۸۴۶۸۳۲٫۶۷	« ولایات
«	۹۷۴۳۰۸۰٫۴۷	مجموع

۱۰ مخارج مدارس

قران	۴۰۱۰۰۷۸٫۳	در تهران

در ولایات	۵۷۴۲۸۳۸٫۱۱	قران
مجموع	۹۷۵۳۴۱۶٫۴۱	«

مدارس خارجی در ایران

جمع	عده شاگرد		تعداد مدارس	ملیت
	ذکور	اناث		
۱۴۸۱	۹۰۲	۵۷۹	۱۳	ارمنی
۳۲۰۵	۱۹۴۷	۱۲۵۸	۲۵	امریکائی
۶۱۷	۴۴۱	۱۷۶	۹	انگلیسی
۱۷۰۸	۱۲۶۵	۴۴۳	۳۷	فرانسوی
۲۴۴۳	۲۰۰۹	۴۳۴	۱۱	اسرائیلی
—	—	—	۱	آلمانی
۴۲۷	۳۷۹	۴۸	۲	روسی
۸۵	۳۵	۵۰	۲	کلدانی
—	—	—	—	متفرقه

نظامنامه مکاتب محلی

که در ۲۷ برج دلو ۱۳۰۳ در بیستمین جلسه شورای عالی معارف تصویب شده است
 ماده اول - مکتب باید در جای وسیع و روشن بی رطوبتی تأسیس گردد و حتی‌القدر باید از معابر عامه دور باشد تا موجبات خطر فراهم نیاید
 ماده دوم - هیچکس از ذکور و اناث مأذون نیست من بعد بدون اجازه وزارت معارف در خانه خود یا جای دیگر مکتب باز نماید
 ماده سوم - داوطلب باید لااقل دارای سواد فارسی باشد یعنی کتب ساده و آسان را بخواند و نوشتن و سیاق را مختصر بداند و سن او از سی سال کمتر نباشد بعلاوه معروف بسوء اخلاق و فساد عمیده نبوده مرتکب جنحه و جنایتی نیز نشده باشد